

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Pinksteroproep

*"En Petrus zeide
tot hen: Bekeert u"*

Handelingen 2:38a

De Pinksteroproep kwam tot mensen die doorstoken waren van hart en vroegen: wat moeten we doen om zalig te worden. In die werkelijkheid, in dat vragen blijkt duidelijk het werk van de Geest. De Heilige Geest doorboorde hun hart. Die Geest deed het door Petrus gesproken woord inslaan in hun hart. "Zo wete dan zekerlijk het ganse huis Israëls, dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk deze Jezus Dien gij gekruist hebt."

Het aller ontzettendste ontdekten zij: zij hadden Hem verworpen, gekruist, in Wie alleen de zaligheid is. In hun verslagenheid hebben zij toen de vraag gesteld vanuit de nood van hun hart: "Wat zullen wij doen, mannen broeders?" Tot hen nu kwam de pinksteroproep. Zij moeten zich bekeren. Het werkwoord "beker" staat in een bepaalde vorm. Het is een eis, een bevel, dat met haast en grondig moet gebeuren. Zo grondig, dat het feit blijvende gevolgen heeft. Zij moeten zich bekeren tot God, met hun hele hart. Het woord bekeren wijst op innerlijke vernieuwing, op verandering van inzicht en gesteldheid van de mens. Dat is een hartelijk leedwezen over de zonde te kennen.

De wetenschap bezitten dat men God door de zonde vertoornd heeft. De zonde moet gehaat en gevloeden worden. Daarbij moet gekend worden de hartelijke vreugde in God, de lust en de wil om naar Gods geboden te leven. Het moet komen tot verbreking

van de vijandschap en verbinding tot liefde. Van verwerping tot aanhankelijkheid. Kan een mens daartoe komen?

Dit is ten enen male onmogelijk. Hij kan en wil zich niet bekeren. Zijn onbekeerlijkheid wordt echter tot schuld gerekend. Die schuld ziet de mens van nature niet. Die schuld drukt hem niet. Hij leeft over de schuld heen. Wanneer over bekering gesproken wordt, over Gods heilige eis, over wat God vraagt, dan heeft hij het over zijn onmacht. Hij spreekt over deze onmacht, maar heeft er geen smart over. Zo zijn wij. Zo bent u, zo ben ik.

Laten we toch een beroep doen op de Geest van de Heere. Wie bearbeid wordt door Gods Geest erkent de Pinksteroproep als rechtvaardig. Zulk één heeft een verslagen hart, verslagen onder en vanwege de zonde. De zonde tegen God. De zonde tegen de Zoon van God. Dan buigen we onder Gods rechtvaardige eisen, maar dan wordt ook ontdekt dat er nog doen aan is. Dat de weg van de bekering nog open staat. Hij die de bekering eist, wil ook de bekering schenken. Dat is genade. Hij bewerkt de bekering en leidt tot bekering. Welk een wonder gaat hier open.

Een wonder bij God en door God gewerkt. Dat God onbekeerden, verwerpers, verachters van Hem en Zijn Zoon bekeren wil tot Hem en tot Zijn Zoon. Zodat het hart niet meer zonder God kan leven. Niet meer zonder Zaligmaker, zonder Middelaar kan leven.

Wat een wonder van genade dat er nog bekering mogelijk is voor een kerkmens. Voor een mens die door de werken van de wet wilde gerechtvaardigd worden. Voor wie de Heere Jezus een steen des aanstoots en een rots der ergernis was. Wat God eist, schenkt Hij. Werkt Hij. Is dat geen wonder?

Is het voor u al een wonder, een onuitsprekelijk groot wonder geworden?

M.C. Tanis

*Wat noodzakelijk is, dient
nooit of te nimmer te worden
uitgesteld, maar allerm minst
dan de bekering. Elke minuut
van een onbekeerd leven is een
onherstelbaar verlies. In elk
moment van bekeerd leven
daarentegen is de voorsmaak
van het hemelse, eeuwige leven.
Zijt ge al gevorderd op leeftijd,
och mijn vriend, God zendt ge-
lukkig geen oude zondaar weg.
Zijt ge nog jeugdig van jaren,
stel het niet uit; God heeft bij
voorkeur gaarne jonge mensen
in Zijn dienst.*

*G. Wisse,
De bekering des mensen.*

*Het woord
beker wijst
op innerlijke
vernieuwing,
op verandering
van inzicht en
gesteldheid
van de mens.*

Geadresseerd. Jakobus 4: 4-6

In de oorlogsjaren 40-45 lagen op verschillende plaatsen landmijnen. Dit waren heel gevaarlijke projectielen. Wie ermee in aanraking kwam werd verminkt voor het leven of verloor het leven. Nu waren er waarschuwborden met doodskoppen erop. Ze ston-

den voor de prikkeldraden. Nu waren daarachter op bepaalde plaatsen stukjes korenvelden. Het koren was gezaaid voor het leggen van de mijnen. Het gerijpte koren, bijzonder tarwe, was aantrekkelijk. Bijzonder toen er zo'n voedseltekort was. Men wilde

tarwe bemachtigen. Maar welk een gevolgen. Het sprekend bord werd voorbijgezien. Zo kunnen ook de waarschuwingen van de Heere genegeerd worden. Laten we ons door niets laten misleiden. Bijzonder niet door de tijdgeest. Ook moeten we ons in geen enkel opzicht laten leiden door onze geest. Ook niet als we door het Woord of de prediking aangesproken worden. Wat Jakobus schrijft is niet hard. Het is oprecht. De aanspraak "Overspelers en overspelsters" wordt niet genoemd om te treffen maar om hen te overtuigen dat het zo is en zo verkeerd gaat. Er is geen grond om de aanspraak letterlijk op te vatten, want de zonde van hoererij wordt door Jakobus in zijn brief niet genoemd. Het dient in geestelijke zin verstaan te worden. In de gemeente werd geestelijke echtbreuk aangetroffen. Die breuk was ook in het Oude Testament niet onbekend. Op verschillende plaatsen wordt erover gesproken of indringend op gewezen. De profeten, de dienaren van de Heere, hebben het herhaaldelijk over de zonde van afgoderij waarin duidelijk de zonde van echtbreuk bleek. Voordat Israël Kanaän binnentrok heeft de Heere gewezen op die grove zonde. De Heere had Zichzelf in een verbondsrelatie met Israël geplaatst. Met vele rijke beloften en toezeggingen. Tijdelijk en geestelijk. Hem te dienen, te vrezen, te volgen, te belijden. Zo zou Israëls welvaren gezien en gekend worden. Kwam het tot een breuk dan zouden de gevolgen ontzettend zijn. Voor zichzelf en voor het nageslacht. Echter de echtbreuk beperkt zich niet tot het Oude Testament. In de Nieuw-Testamentische tijd spreekt Jezus van een boos en overspelig geslacht. En wat deed Jakobus horen. En al gold de aanspraak niet voor allen, er klonk toch een waarschuwing in door. Een zaak van zelfonderzoek. Zo is het ook nu nog. Want

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een pinkstermeditatie opgenomen van ds. M.C. Tanis over Handelingen 2:38a "Pinksteroproep". Verder schrijft ds. Tanis over Jakobus 4:4-6 "Geadresseerd". Ds. P. Roos levert een bijdrage getiteld "De Pinkstergeest". Ds. J.M.J. Kieviet schrijft verder over het avondmaalsformulier. Ds. Hoefnagel vult zijn rubriek met een vraag over de betekenis van de woorden van Johannes de Doper "ik kende Hem niet". In de rubriek sprekend verleden een bijdrage over ds. Petrus Curtenius over de bekering van de Joden. Tenslotte wat boekbesprekingen.

Zendingsdag Elburg

D.V. woensdag 20 juli, Oosterkerk, Klaverplein 2, Elburg. Dit is een andere locatie dan voorgaande jaren. Het kerkgebouw waar anders van gebruik wordt gemaakt wordt gerestaureerd. 's Morgens aanvang 10.30 uur, sprekers ds. M.A. Kempeneers opening en ds. P. den Butter. Verkoop tafels in de pauze. 's Middags aanvang 14.00 uur, sprekers: ds. A.C. Uitslag, kindervertelling W. Visser, sluiting ds. Kempeneers. Kinderoppas aanwezig.

Pinksteren

De uitstorting van de Heilige Geest mag D.V. op de beide Pinksterdagen herdacht worden. De Heere zegene de prediking op deze dagen.

Pinksterappel

Tweede pinksterdag te Weesp. Aanvang 3 uur 's middags en 7 uur 's avonds. Plaats: Grote Kerk

Nieuwpoort

D.V. woensdag 22 juni zal kand. G.J. Post door prof. T.M. Hofman tot predikant van de Chr. Geref. Kerk bevestigd worden. De dienst begint om 15.00 uur. De intrededienst begint om 19.15 uur. Beide diensten worden gehouden in het kerkgebouw van de Christ. Geref. Kerk te Noordeloos, Noordzijde 1a. Adres fam. Post: Wal 3, 2965 BH Nieuwpoort, tel. 0184-745006.

Damwoude

D.V. vrijdag 1 juli zal kand. A.J.T. Ruis bevestigd worden door prof. Baars tot predikant van de Chr. Geref. Kerk. De dienst begint om 15.00 uur. De intrededienst vangt aan om 19.00 uur. Beide diensten zullen worden gehouden in de 'Sionskerk', Hoofdweg 127 te Damwoude. Nieuw adres van de fam. Ruis: Hoofdweg 125, 9104 BE Damwoude. Tel. 0511-421806 (studeerkamer), privé 0511-745001.

Opname Panddag

De toespraken op de laatst gehouden ontmoetingsdag zijn opgenomen. De opname wordt op CD geleverd en is te bestellen bij Peter Biesheuvel, Slikstraat 2, 4251 CB Werkendam, tel. 0183-500986.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 23 juni verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 16 juni.

AvH

men is één van beiden: een vijand of een vriend.

Vijand of vriend

Vragenderwijs, maar met nadruk, zegt Jakobus: Weet gij niet dat de vriendschap der wereld een vijandschap Gods is (vs.4)? Wat nu Jakobus onder het begrip 'wereld' verstaat kan bekend zijn. Hij denkt aan de mensheid die vijandig staat tegenover God. In Zijn prediking heeft Jezus het ook over de wereld. Zeer genuanceerd. Overduidelijk. In navolging van zijn Heere heeft de apostel Johannes het verschillende keren over de wereld die in het boze ligt en de band daaraan. De spits van het onderwijs door Jezus en Zijn apostelen gegeven is dat men geen twee personen kan dienen. God en de wereld. Het is één van beiden. Liefhebben of haten. Het combineren staat niet in de grondregels van het Koninkrijk der hemelen. Laten we erop letten. Het is klare taal. Vandaar dat het een vaststaande zaak moet zijn in het onderwijs. Ook onder vier ogen. Met bewogenheid natuurlijk. Laat er geen vrees zijn voor bepaalde gevolgen. Laten we letten op de wereldse gezindheid. Men houdt de mond niet dicht. Gods vrienden worden zonder meer vijanden genoemd. Of er wordt met hen gespot. Soms worden ze zelfs als vijanden behandeld en mishandeld. Vandaag is dit geen vreemde zaak. Laten we niet menen dat het ons zal voorbijgaan. Wat werkt er niet in ons volksleven. Van betekenis is het dat we voor de Heere verantwoordelijke vrienden hebben. Het is ook van belang voor onze kinderen. De Heere vraagt scheiding. Mijn volk zal alleen wonen. In de wereld maar niet van de wereld. Dat wil niet zeggen dat de Heere een kluisenaarsleven verwacht. Hij geeft een plaats in de wereld. Wel dient er een leven te zijn met een eigen levensstijl. Niet slechts tot voorbeeld maar ook tot steun worden ons verschillende personen getekend in de Heilige Schrift. Staande in de wereld van hun tijd. Dus zomaar niet gegeven als mooie geschiedenissen en meer niet. Wat nu Jakobus laat horen is aangrijpend. Bij wat hij zegt valt

op het willen zijn. Daar legt hij de nadruk op. Het is een bewuste keuze. Daarin ligt vast een onherroepelijke scheiding. Orpa is daar van een voorbeeld en we weten wat de Heere zegt van de vrouw van Lot. Gedenk aan de vrouw van Lot. We worden wat gewaar-schuwd, ook als ambtsdragers.

Let op!

Jakobus gaat verder met zijn onderwijs. Of meent gij dat de Schrift tevergeefs zegt: De Geest Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid? (vs. 5). Opvallend is dat er niet gewezen wordt op een bepaalde tekst. We kunnen aannemen dat Jakobus een samenvatting geeft van Oud-Testamentische teksten. In het Nieuwe Testament vinden we ook samenvattende aanhalingen. Aan de Heere Jezus werd de vraag gesteld: Meester, welk is het grote gebod in de wet (Matth. 22:36). In Zijn antwoord, wat tevens onderwijs is, geeft Jezus een samenvatting van de Wet des Heeren (Matth. 22:37-40). Wanneer nu Jakobus op de Schrift wijst, dan is de geadresseerden niet onbekend waar Jakobus aan denkt. Ze zijn bij de Schrift, het Oude Testament, opgevoed en in de Schrift onderwezen. Die levensperiode is niet onbelangrijk. Hoe heeft Paulus Timotheüs daarop gewezen. Van jongs af weet Timotheüs van de Schriften die hem wijs kunnen maken tot zaligheid door het geloof hetwelk in Christus Jezus is (2 Tim. 3:15). Met nadruk wordt ook door Paulus gezegd: Timotheüs, blijf gij in hetgeen gij geleerd hebt en waarvan u verzekering gedaan is wetende van wie gij het geleerd hebt (2 Tim. 3:14). De onderwijsperiode is van betekenis. Ook nu kan de catechisatietijd inwerken op hoofd en hart. Wie het weet kan er van spreken. Zelfs in het ambtelijke leven. Er dient geheiligde kennis te zijn. Als pastor zal het catechiseren geen last, maar een lust zijn. Zo wordt de band aan de jongeren niet losser, maar hechter. Daar het onderwijs veel vraagt geeft de Heere daarvoor veel licht, wijsheid en kracht. Trouwens pastoraal bezig zijn behoort tot het dagelijkse werk. En bijzonder

in onze tijd met zijn vele gevaren, verleidingen, aanpassingen en combinaties, behoort de Schrift te spreken. Ook in de zin zoals Jakobus het doet. Een trieste situatie is bevriend zijn met de wereld en bang zijn van vijandschap tegenover God. Zo'n houding kan niet gepaard gaan met geestelijk leven. Er blijkt niets in van de werking van Gods Geest. Die overtuiging dient er te zijn. Men moet ook verder bedenken hoe God de Heere staat tegenover zo'n vijandige houding. Jakobus komt vragen-derwijs tot de geadresseerden. Of meent gij dat de Schrift tevergeefs zegt: De Geest Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid? (vs. 5). Met anderen mag Jakobus weten: Gods Geest woont in ons. Hij heeft intrek genomen in ons levenshuis en dat niet als bijwoner, maar als Hoofd-Eigenaar. En Die Geest, Die heilig is, wil niets te doen hebben met het onheilig optreden. Gods Geest keert Zich daar tegen. Calvijn voegt er aan toe: het haatdragend en oorlogszuchtig optreden kan onmogelijk door de Geest van God gezegend worden. Altijd is de tegenstelling tussen vlees en Geest. Het geregeerd worden is één van beiden: door het vlees of door de Geest. Wat nu Jakobus constateert is andere apostelen niet vreemd. Paulus schrijft aan de Korinthiërs: Of weet gij niet dat ulieder lichaam een tempel is van de Heilige Geest Die in u is, Die gij van God hebt en dat gij uwszelfs niet zijt (1 Kor. 6:19). Wanneer we hier of daar lezen en nagaan wat op kerkelijke vergaderingen besproken wordt, dan kan het meer gaan over wat zou mogen dan over wat door de Heere geboden is. Er is met name op ethisch terrein wat gaande. Welk een tegenstelling met de vorige eeuw en dan moeten we niet 50 jaar terug gaan. Toen tegen, maar nu voor of onder voorwaarden voor. Wat kunnen kerken in het buitenland een beschamend voorbeeld zijn in Schriftgetrouwheid.

Bemoediging

Bij wat Jakobus geschreven heeft, laat hij het niet. In zijn spreken, in zijn onderwijs, is hij niet eenzijdig. Wijst hij de zonde, de zonden aan,

Wat nu Jakobus laat horen is aangrijpend. Bij wat hij zegt valt op het willen zijn. Daar legt hij de nadruk op. Het is een bewuste keuze. Daarin ligt vast een onherroepelijke scheiding.

hij wil ook spreken van genade. Jakobus weet dat God de Heere niets van Zijn heilige eisen af doet en Zich vertoort tegen de zonde. Maar Hij is ook genadig. Hij geeft meerdere genade. De eisende God is ook de Gevende. Mild en overvloedig. Zonder enig verwijt. Zo is de Heere. Calvijn zegt: zo worden mensen zeer verrijkt met nieuwe gaven. Laat dat leven voor en in het ambtelijk werk. Bij de Heere

zijn milde handen en vriendelijke ogen. De hechte grond daarvan is vastgelegd in de Schrift. De nederigen geeft Hij genade. Dat zijn de ootmoedigen. Die levenstrek werkt de Heere door Zijn Geest. Waar die gezindheid is zijn de Godskennis, zonde- en zelfkennis aanwezig met de vreze des Heeren. Het komen tot de Heere in verandering, onwaardigheid, maar met geloofsvolharding. De levenstrek-

ken van de hoofdman over honderd en de Kananese vrouw blijven niet onbekend. En voor heel het leven geldt wat Jezus zegt: Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart (Math. 11:29). Behoren we als ambtsdragers tot de ootmoedigen? Datheen bad: Geen groter goed dat Gij mij geven meugt, dan dat Gij mij maakt nederig en kleine.

M.C. Tanis

Kerkelijk actueel

De Pinkstergeest

Nu het weldra weer Pinksteren wordt, wil ik enkele gedachten ontwikkelen over het werk van de Heilige Geest. Het werk van de Geest wordt overschat; er worden allerlei zaken in ondergebracht, die van een bedenkelijk strekking zijn. Zijn bediening wordt echter ook onderschat en dat zal zeker het geval zijn in orthodoxe kringen. Als dat inderdaad zo is, hebben we het wel over een zeer wezenlijk gebrek.

Mij heeft het al vaak getroffen dat de Catechismus de Heilige Geest verbindt met de heiligmaking. Toch wordt de Heilige Geest doorgaans ook in verband gebracht met de toepassing en dus met de bevinding der vromen. Onder deze bevinding verstaan we de innerlijke beleving, de ondervinding van het geloof. Uiteindelijk kunnen we zeggen dat de bevinding een vitaal deel van de heiliging is. Heiligmaking is immers niet alleen een zaak van uitleving, maar zeker ook van inleving. Alleen vanuit het hart is het mogelijk een heilig leven te leiden door de kracht van Gods Geest.

Omdat onder ons veel gesproken wordt over bevinding, wil ik het verband aftasten dat bestaat tussen de Persoon van de Geest en de bevinding der vromen. Dat verband is nauwer dan we wellicht denken. We kennen de gedachte dat de Heilige Geest de Auteur is van de bevinding en van de praktijk van het geloofsleven. Toch is het de vraag of we die band wel echt zien als een onmisbare schakel in het heilsproces. Ik kwam zelf recent op die gedachte vanwege de tekst van hemelvaart: "gij zult

Mijn getuigen zijn". Onmiddellijk daaraan vooraf sprak de Heere tot Zijn leerlingen: Gij zult de kracht van de Heilige Geest ontvangen, Die over u komen zal. Mooi is ook de vertaling van de King James: Gij zult kracht ontvangen, nadat de Heilige Geest over u zal gekomen zijn. Hierin komt nog duidelijker uit dat er maar één krachtbron is en dat is de Heilige Geest. Er ligt dus de roeping getuige te zijn van Christus door de kracht van de Heilige Geest. Juist vanmorgen las ik in Joh. 15:26,27 de woorden: "de Trooster..... zal van Mij getuigen en gij zult ook getuigen". Het geloofsgetuigenis wordt hier zelfs geheel toegeschreven aan de Heilige Geest als beheersend Principe. Zo zijn er meer facetten van het geestelijke leven, die onmiddellijk in verband staan met de Persoon van de Geest. De Heilige Geest zal in al de waarheid leiden (Joh.16:13). Hierdoor ontstaat een rijk inzicht en een volle kennis in de waarheid van Christus en in die van de Schrift. Dus niet alleen het getuige zijn, ook de kennis en het diepe inzicht wordt uitsluitend verstrekt door de gave des Geestes.

Troost behoort tot het geestelijke leven en is een tegenwicht tegen de droefheid over de zonde en de moeiten in de verdrukking. Wel, deze troost is zelfs verbonden met de naam van de Parakleet, de Trooster. Droefheid over de zonde en berouw over het kwade kunnen in het bevindelijke leven niet gemist worden. En vanwaar komt dit? Blijkens Zach.12:10 ontstaat de rouwklacht over de zonde door de uitstorting van de Geest der genade en der gebeden. Bevinding kan nooit zonder geloof en ook daarover lezen we in Gods Woord met betrekking tot de Heilige Geest dat Hij de Geest des geloofs genoemd wordt (2 Cor.4:13). Zekerheid is een zeer gewenste vrucht die behoort tot het geloofsleven. Er worden vaak allerlei oorzaken aangegeven waarom de zekerheid gemist wordt bij velen. Maar komt het niet hiervandaan dat we de Geest Zelf in Zijn werkingen missen? Hij getuigt toch met onze geest dat we kinderen Gods zijn, zo zegt Paulus in Rom. 8:16. Tot het geestelijke leven behoren allerlei zaken zoals blijdschap, liefde, vrede, geloof enz. en deze allen worden als vruchten toegeschreven aan het werken van de Heilige Geest in het hart (Gal.5:22). Wie geestelijk leven kent, kent ook iets van het werk en de Persoon van Christus. Ook daarvan getuigt Gods Woord als de Zaligmaker zegt: "Die zal Mij verheerlijken want Hij zal het

*Het geloofs-
getuigenis
wordt hier
zelfs geheel
toegeschreven
aan de Heilige
Geest als
beheersend
Principe.*

uit het Mijne nemen en het u verkondigen" (Joh.16:14). Het gebed is de ademtocht der ziel; hiervan zegt Gods Woord dat de Heilige Geest bidt met onuitsprekelijke verzuchtingen (Rom.8:26). Als wij niet meer bidden kunnen, neemt de Geest dat gebed over, in onze plaats. Zo spreekt Hij in het hart en getuigt Hij door hun mond. Er zou nog meer te noemen zijn. Achtereenvolgens heb ik genoemd als vruchten van het werk van de Geest: getuigenis, wijsheid of kennis, troost, droefheid over de zonde, geloof, zekerheid, blijdschap, liefde, vrede, kennis van Christus, leven vanuit de wedergeboorte, gebed (Joh. 3:5). In deze stroom van genadegaven leeft het hart van Gods volk en deze gaven behoren toch tot het wezen van de bevinding en de heiliging? Deze reeks van gaven en zegeningen wordt dan ook door ieder van Gods kinderen begeerd.

Tegelijk moeten we ook vaststellen dat veel mensen spreken over een gemis van deze dingen. In plaats van geloof is er vaak ongelooft, zekerheid wordt belaagd door twijfel, liefde veranderde in verkillig, berouw moet wijken voor een gewinning aan de zonde, het persoonlijk getuigenis wordt soms node gemist. Ons aller gemis ligt juist op het terrein van de toeëigening; dat gemis heeft dus direct te maken met het wel of niet geleid worden door de Heilige Geest. Gebrek aan deze gaven wijst op een gebrek aan de werkingen van Gods Geest.

Dit schrijnt temeer omdat juist wij het willen zijn die het opnemen voor de toepassing en de toeëigening. In samensprekingen met anderen lijkt dat voor onze gezindte een soort huismerk te zijn. Maar pijnlijk is dan dat juist onder ons dit alles óók gemist wordt. Mensen klagen er alom over. Dus zullen we meer moeten beseffen dat we niet enkele bevindelijke gaven missen, maar dat er een bepaald gemis is aan de Persoon van de Heilige Geest. Dat moge een levend gemis worden. Hoe kwamen de discipelen erachter dat zij door de Geest geleid moesten worden na de hemelvaart? De Heere heeft

hen gesproken over de belofte des Vaders. Tevoren had Hij hen er reeds op gewezen dat zij die Geest nu nog misten (Joh.16:12) in Zijn volle doorwerking. Belofte en gemis in het woord van Christus bepaalden hen bij hun gebrek. Maar, zult u zeggen: Gods Kerk wordt toch altijd wel door de Geest van God geleid? Hij heeft Zijn intrek toch genomen in het hart? De Heere heeft het toch beloofd dat Hij "in u" zal zijn (Joh.14:17)? Toch zeggen we dat wel te snel en te vlot. Als er een zodanig gemis gevoeld wordt aan de vruchten en de gaven die ik zo even noemde, dan moeten we ons als kerk ernstig afvragen of we wel delen in de bediening van de Heilige Geest. Zijn de bronnen niet verstopt en is de stroom onderweg niet ingedamd? Als we thuis overal in het donker zitten, gaan we de hoofdschakelaar inspecteren. We moeten hier wel onderscheiden. De discipelen werden door de Heilige Geest geleid en bezet vanaf het moment dat zij Christus leerden volgen. Ten tijde van Nicodemus was er reeds de Geest der wedergeboorte. Ten tijde van Jezus' omwandeling was er reeds de zonde tegen de Heilige Geest. Zelfs was er reeds een bepaalde werking van de Geest in het Oude testament, evenals er een zekere openbaring was van de Zoon van God, bijvoorbeeld in de gestalte van de Engel des Heeren. Tegelijk sprak de Heere Jezus over de Geest als over een toekomstige gave, die er toen, tijdens Zijn leven op aarde, nog niet was.

Er is vanzelfsprekend een groot verschil tussen de werkingen van de Heilige Geest voor Pinksteren en na Pinksteren. Dat geldt dan zowel voor de heilshistorie alsook voor de heilsbediening. Dit is de weg der discipelen geweest. Het is de vraag, een bekende vraag, of de weg der discipelen ook de weg van de Kerk is? Het zijn geen identieke zaken, maar er is ook nu nog onderscheid in de bediening van de Geest. Zeker, Hij is uitgestort en dat wordt niet herhaald. Maar de vraag van Hand. 19:2 ("Hebt ge de Heilige Geest ontvangen als ge geloofd hebt?") spreekt van geloof zonder de duidelijke gave van de

Heilige Geest. De drieduizend op de Pinksterdag stelden door de kracht van Gods Geest de vraag: "Wat zullen wij doen, mannen broeders?", maar tegelijk heeft Petrus hen op dat bepaalde moment reeds gesproken van de toekomstige gave des Geestes. Gods Woord spreekt in dit verband van de verzegeling met de Heilige Geest (Ef.1:13). Hieronder mogen we toch verstaan wat we lezen in Handelingen 2 over de vervulling en de volheid van de Geest. Er zijn gaven van de Geest en er is de Persoon van de Heilige Geest. Dat is een belangrijk onderscheid. De minste van Gods kinderen wordt geleid door de Heilige Geest, maar het hoe van die leiding is geheel verschillend. Bovendien kunnen we, hoewel en juist omdat Gods kinderen door de Geest geleid worden, toch ook de Geest uitblussen en tegenstaan en de Geest ook bedroeven.

Klaagt men dan over een gebrek aan de rijkdom van het innerlijke leven, dan betreft die klacht de mate van de aanwezigheid van Gods Geest. Moet de Kerk zich daar niet op bezinnen? Hoe vreselijk als er zijn die Gods Geest nog geheel en al missen. Betreft dit ook u dan wordt u ook door een geest geleid, maar het is helaas de geest uit de afgrond, of de geest der dienstbaarheid.

Mogen we evenwel weten dat de Geest Gods in beginsel ons deel is geworden, dan vragen we ons wel terecht af of we ook mogen delen in de aanwezigheid van de Persoon van Gods Geest in ons hart. En zelfs als we dat weten, mogen we wel onderzoek doen of die Geest levend en krachtig werkt na ontvangen genade. Zo heeft het Pinksterfeest ook een ontdekkende boodschap. En daarom komt het er voor ons allen op aan dat we ons voegen bij die groep discipelen die biddend en smekend het Pinksterfeest tegemoet ging. Dat betreft niet alleen die paar dagen waarop we Pinksteren vieren, maar het moet heel het leven van Gods kinderen doortrekken. Er is altijd

Hoe vreselijk als er zijn die Gods Geest nog geheel en al missen. Betreft dit ook u dan wordt u ook door een geest geleid, maar het is helaas de geest uit de afgrond, of de geest der dienstbaarheid.

Door de
belofte van
de Geest
kwamen de
discipelen tot
gebed.

meer en er is een volheid en hoe arm leven u en ik daar dan van. Doen we zo de Heere niet ernstig tekort? Zijn al onze klachten niet verwijtbaar? Hebt gij de Heilige Geest ontvangen? Als er iets in het leven van zondaren gebeurd is, blijft de duivel terugkomen om te zien hoe het er met ons zielehuis bij staat. Als hij het dan leeg vindt, hoewel misschien wel opgeschoond en steriel zuiver, wat dan? Dus roept het Pinksterfeest ons op tot bezinning. Spoed u naar de bronnen van Gods rijke zegeningen, die uitgestort worden. Door de belofte van de Geest

kwamen de discipelen tot gebed. En op dat gebed gaf de Heere een rijke oogst. Vandaaruit kunt u zekerheid en geloof bekomen en kunt u de duisternis en de twijfel wegzenden. En daarin wordt God verheerlijkt en uw ziel getroost en gesterkt.

Lezen we nog eens de veelzegende woorden uit Efeze 1: "In Welken ook gij zijt, nadat gij het woord der waarheid, namelijk het Evangelie uwer zaligheid gehoord hebt; in Welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte". Nadat gij geloofd

hebt, zijt ge verzegeld, zo schrijft de apostel. Onderzoek moet ons leiden tot het geloof en tot meer geloof als de weg tot de verzegeling. Dit geloof is een bevel en tegelijk ook een gave. Alles grijpt hier ineen. Er is geen vaste orde van "eerst dit en daarna dat". Geven we de Geest des Heeren de plaats die Hem toekomt. Wat is Pinksteren dan een bekroning van al de grote werken Gods.

P. Roos

Sprekend verleden

Petrus Curtenius over de bekering van de Joden

'En alzo zal
geheel Israël zalig
worden'

Romeinen 11:26a

Petrus Curtenius werd in 1716 geboren te Amsterdam. Als predikant diende hij de gemeenten van Durgerdam, Deventer, Gouda en Amsterdam. In 1754 werd hij tot hoogleraar in Amsterdam benoemd en in 1755 werd hij naast hoogleraar één van de predikanten van Amsterdam. Curtenius geloofde dat Israël nog steeds een bijzonder volk was. Hij neemt duidelijk afstand van de gedachte dat er voor Israël geen enkele verwachting meer is omdat de kerk als het geestelijk Israël in de plaats van Israël gekomen zou zijn. Curtenius stelt evenwel onomwonden dat er ook voor Israël geen andere weg tot de Vader is dan door de Zoon. Hij kiest daarmee duidelijk positie tegen de zogenaamde 'twee wegen-leer'. Curtenius geloofde dat Israël zich tweemaal uit het land Kanaän had gezondigd. Maar Israël heeft zich niet uit Gods hart en voorneemen kunnen zondigen. Want de genadegift en de verkiezing Gods zijn onberouwelijk. Het gedeelte uit het werk van Curtenius dat we weergeven geeft een goed indruk aangaande zijn opvatting over Israël.

"De heidenen zijn van nature buiten Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls, vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende en zonder God in de wereld. Daarom kunnen zij tot Gods volk niet behoren, of zij moeten uitgaan van het rijk der duisternis en ingaan in Gods heiligdom. Dit geschiedt door een oprechte belijdenis van de christelijke leer, door het geloof in de Messias en door een gehoorzame onderwerping aan Christus, die het Hoofd van de Kerk is. De Heiland zegt: *"Ik ben de deur. Zo iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden. En hij zal ingaan en uitgaan en weide vinden"* (Joh. 10). Hij heeft ook verklaard: *"Zo iemand niet wedergeboren wordt uit water en Geest, hij kan het Koninkrijk Gods niet ingaan"* (Joh. 3). Dit is trouwens altijd de weg geweest, waarlangs allerlei soort van volken werden toegedaan tot de Gemeente van het Nieuwe Testament. Zij werden niet alleen uitwendig bij de kerk gevoegd, maar ook inwendig door de Heere Zelf tot leden van Christus' verborgen lichaam aangenomen. Zij wor-

den geleid met alle blijdschap en verheuging; zij zullen ook eens ingaan in des Konings paleis (Psalm 45). Dit zou waar worden van de volheid der heidenen. Alleen zouden zij dan tot de gemeenschap van de ware kerk toevloeien en deel hebben aan haar voorrechten. Nu was er nog maar een klein getal, in vergelijking met de overigen, toegebracht. Want ofschoon de heidenen ook van de apostelen het Woord van het Evangelie hebben mogen horen en dit Evangelie niet meer onder de Joden alleen, maar in de hele wereld gepredikt is, nochtans werd het getal van de heidenen niet vol gemaakt. De leerlingen van Jezus konden in hun korte leeftijd niet alle plaatsen bezoeken, ook al omdat een groot deel van de wereld toen niet bekend was. Zelfs is de volheid der heidenen nog niet ingegaan in deze tegenwoordige tijd. Hoe groot is de macht van de Mohammedanen en hoeveel duizenden van de woeste volken hebben het geklank van het Evangelie nog nooit gehoord. Daarom verwachten wij in de toekomst die gelukkige tijden,

dat het Evangelie der zaligheid zal verkondigd worden in de hele wereld en dat er dan niet één volk meet zal zijn, dat niet zal worden opgeroepen om zich te voegen tot de ware kerk, Gods Wet op zich te nemen en zich met de kerk in liefde te verenigen. Dit vinden wij in Psalm 86: *"Al de heidenen, Heere, die Gij gemaakt hebt, zullen komen en zullen zich voor Uw aanschijn nederbuigen en Uw Naam eren"*. Verder in Psalm 102: *"... opdat men de Naam des Heeren vertelle te Sion en Zijn lof te Jeruzalem; wanneer de volken te samen zullen vergaderd worden, ook de koninkrijken, om de Heere te dienen"*. Jesaja spreekt er van in hoofdstuk 11: *"Want het zal geschieden ten zelve dage, dat de heidenen naar de wortel van Isi, die staan zal tot een banier der volken zullen vragen en zijn rust zal heerlijk zijn"*. (...) Meer plaatsen zou ik kunnen bijbrengen, maar ik mag het overige besluiten in het gezang van Mozes, die dienstknecht van God en het gezang van het Lam: *"... Gij alleen zijt heilig, want alle volkeren zullen komen en voor U aanbidden."*

Zo lang en ook niet langer, zal het oordeel op het gros van de Joden blijven rusten. Want de verharding is voor een deel over Israël gekomen, totdat de volheid der heidenen zal ingegaan zijn. Het is zeker, dat hiermee de langdurigheid van Israëls verstokking wordt uitgedrukt. Evenwel, als die tijd

zal vervuld zijn, dat de volheid der heidenen is ingegaan, dan zal de deur der genade ook weer voor de Joden worden ontsloten. De verharding van de Joden is geschied om der heidenen wil, opdat deze in hun plaats zouden worden aangenomen. Dat blijkt uit de verzen 11, 12 en 15. Waar de val van de Joden de zaligheid der heidenen wordt genoemd, hun vermindering de rijkdom der wereld en hun verwerping de verzoening der wereld. Als dan dit doel zal bereikt zijn, zal de verharding over het Jodendom moeten ophouden en de Joden zullen daarvan ontheven worden, opdat zij tezamen een enige Koning tot koning hebben. Zo moeten wij verstaan wat Paulus zegt in 1 Thess. 2: *"De toorn is over hen gekomen tot het einde"*. Dat wil zeggen: tot op het einde daartoe bepaald en daarmee zal dan ook die gramschap haar einde nemen (...).

Dit gehele Israël zal zalig worden. Duidelijk staat dit tegenover de verharding, die voor een deel over Israël gekomen is. Dus kan het zalig worden van gans Israël niet anders betekenen, dan dat zij van het oordeel der verharding verlost zullen worden. Zij zullen overtuigd worden van de waarheid van het Evangelie, om zich aan Christus te onderwerpen door geloof en bekering. (...)

Het is geen wonder dat wij al de

omstandigheden van het herstel van de Joden niet kunnen bevatten. Daar Paulus er zelf over moet uitroepen in het slot van ons teksthoofdstuk: *"O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods. Hoe ondoorgrondelijk zijn Zijn oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen! Want wie heeft de zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst gegeven en het zal hem weder vergolden worden? Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid"*. Maar omdat het wonderlijk is in onze ogen zou het daarom in de ogen des Hereren wonderlijk zijn? De zaak, hoe wonderlijk ook, blijft niettemin zeker. Het zou de grootste ongerijmdheid zijn, iets dat alle blijken heeft van de goddelijke openbaring niet te willen geloven, omdat er nog duistere dingen in zijn. God Zelf noemt het immers een verborgenheid. Het is onze plicht in dit getuigenis eenvoudig te berusten, de vervulling met nederigheid te verwachten en verder de wijze en de middelen aan de goddelijke voorzienigheid over te laten."

Ds. Petrus Curtenius (1716-1789)

Dit gehele Israël zal zalig worden. Duidelijk staat dit tegenover de verharding, die voor een deel over Israël gekomen is.

De praktijk der godzaligheid

Het avondmaalsformulier (51)

"... vermaand en verzekerd worden van deze Mijn hartelijke liefde en trouw jegens u, dat Ik voor u (daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven), mijn lichaam aan het hout des kruises in de dood geve en mijn bloed vergiete, en uw hongerige en dorstige zielen met dit Mijn gekruisigd lichaam en vergoten bloed tot het eeuwige leven spijze en lave, even zeker als een iegelijk dit brood voor zijn ogen gebroken en deze beker hem gegeven wordt en gij die tot mijn gedachtenis met uw mond eet en drinkt."

Mijn hartelijke liefde en trouw jegens u... Deze ontroerende woorden gebruikt ons formulier als het gaat over wat de Heere Jezus Christus betuigt aan Zijn kerk, Zijn liefde en trouw tot haar dus. De Zaligmaker doet dat door middel van het teken (de gedachtenis) en zegel (het pand) van het Heilig Avondmaal. Hij maakt Zichzelf bekend ten opzichte van haar. Hij is immers niemand minder dan de Koning van Zijn kerk, de Bruidgom van Zijn bruid, de Herder

van Zijn kudde. Dat mogen de Zijnen weten. Daar moeten ze van overtuigd zijn. De Heere Jezus laat Zich in het sacrament in het hart zien.

"Ik voor u!"

Nu volgt er in het formulier een nadere concretisering. Daarbij wordt op twee dingen gewezen. Allereerst op de betekenis van Christus' kruisdood (*Ik voor u...*) en vervolgens op de beoefening van het geloof daarin (*spijze en lave...*). Met

Hier komt het grote contrast aan de orde: de diepe weg van de Heere Jezus in Zijn lijden en sterven en het hoge profijt daarvan voor de Zijnen. Hier wordt de Borg getekend.

andere woorden: enerzijds op het heilsfeit buiten de mens en anderzijds op de toepassing ervan in het hart. Je zou kunnen zeggen: ten eerste op het werk van Christus in de heilsverwerving en vervolgens op het werk van de Heilige Geest in de heilstoepassing. Nu al zeg ik: ons formulier houdt de dingen bijeen die bijeen horen. Maar zo worden tegelijkertijd twee klippen omzeild. De klip van het automatisme, alsof het "Ik voor u" automatisch en zomaar voor iedereen geldt, zonder de persoonlijke behoefte aan en het geloof in de Zaligmaker. En ten tweede de klip van het subjectivisme, als zou het "gespijzigd en gelaafd worden" opgaan in een religieus gevoel en niet meer, zonder een objectieve grond buiten de mens.

"Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven..." Dat is voor Gods kinderen een zin om in het hart te sluiten, om de werkelijkheid ervan te overdenken en om het wonder te beleven: Ik voor u! Het is niet de eerste keer in het formulier dat Olevianus hierop wijst. Ik denk aan het uitvoerige gedeelte waarmee het *Ten andere* begint. Daar heeft hij een brede uiteenzetting gegeven van het Borgwerk van de Heere Jezus, met uiterst geladen woorden: Hij "ontelbare smaadheden"; zij "nimmermeer te schande." Hij "de vervloeking op Zich geladen"; zij "met Zijn zegening vervuld." Hier komt het grote contrast aan de orde: de diepe weg van de Heere Jezus in Zijn lijden en sterven en het hoge profijt daarvan voor de Zijnen. Hier wordt de Borg getekend.

Wel, Olevianus vat het hier samen in die ene korte aanduiding: "Ik voor u!" Hier wordt het wonder van de plaatsvervangende tot op de meest onverhulde kern terug gebracht, opgetekend (zo lijkt het wel) uit de mond van de Borg Zelf: "Ik voor u!" U, mensenkind, zou moeten sterven, maar Ik ben voor u gestorven. U moest de schuld boeten, maar Ik heb ze voor u uitgeboet. U moest de last van Gods toorn dragen, maar Ik heb ze voor u gedragen. U moest de hel in, maar Ik heb de helse angs-

ten en smarten te verduren gehad. U moest van God gescheiden worden, niet u maar Ik ben door Mijn Vader verlaten geweest. "Ik voor u, want anders zou u de eeuwige dood hebben moeten sterven..." Maar dat hoeft niet meer. "Twee behoeven niet te sterven!" [H.F. Kohlbrugge].

Noodzaak

De noodzaak van deze plaatsbekleding wordt ons in de Catechismus van Heidelberg duidelijk aangewezen. Er moet betaald worden. Gods deugden eisen het. "God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede." Dat wil zeggen: er moet genoegdoening zijn. De schuld moet worden opgeheven. Er geldt een betalingsverplichting. "Daarom moeten wij aan haar volkomen betalen, hetzij door een ander, hetzij door onszelf." Kunnen wij door onszelf betalen? Nee, dat is onmogelijk. Zou er soms een ander schepsel gevonden kunnen worden die bereid en in staat is om voor ons de betaling te doen? Nee, want de Heere wil de schuld van de één niet straffen aan de ander. Trouwens, wie zou de last van Gods toorn ooit kunnen dragen? Maar wat voor een Middelaar en Zaligmaker moeten we dan zoeken? Voordat de vraag gesteld was, was Hij al beantwoord. Namelijk in de eeuwigheid. Door Christus Jezus, de goddelijke Zoon van de eeuwige Vader, die van Zijn bereidheid heeft getuigd: "Zie, Ik kom! Uw wet is in Mijn binnenste. Ik zal ten volle doen wat geëist wordt. Ik zal de plaatsbekledende Borg en Zaligmaker voor zondaren zijn!"

De Vader heeft erin toegestemd. Hij heeft Zijn Zoon gegeven, Hem van Zijn hart gescheurd. En de Zoon is vrijwillig naar deze aarde gekomen, om dit werk te verrichten – in de gedaante van een mens. Want de rechtvaardigheid van God vorderde dat voor onze zonden niet anders kon worden betaald dan door de dood van de Zoon van God. En de Zoon? In zelfverloochenende overgave heeft Hij Zijn liefde getoond, niet alleen tot de Vader, opdat diens deugden zouden worden verheerlijkt, maar tevens tot Zijn volk.

Hartelijke liefde en trouw... Wanneer zal iemand zijn leven geven voor een ander? Toch niet anders dan wanneer er een sterke band van liefde zal zijn van de één tot de ander?! Wie zal zich opofferen voor anderen, in dit geval zelfs vijanden? Dan moet er toch wel sprake zijn van een ontzaglijke en onvergelijkbare genegenheid voor degene die van dat offer het profijt ontvangt?! Ja, zo is het ook.

Als Guido de Bres in zijn belijdenis onder woorden zoekt te brengen van welke aard de betrekking tussen de Zaligmaker en de Zijnen is, dan spreekt hij dat als volgt uit: "*Want er is niemand, noch in de hemel, noch op de aarde, onder de schepselen die ons meer lief heeft dan Jezus Christus*" [NGB, artikel 26].

Betekenis

Het zalige gevolg van deze zondaarsliefde is dan ook onwaardebaar. Calvijn brengt dat onder woorden in zijn Institutie [2, 17, 5]. "*Die gestorven is om onze zonden en opgestaan om onze rechtvaardiging. Daaruit is af te leiden dat ons door toedoen van Christus niet alleen de zaligheid gegeven is, maar ook dat de Vader ons nu door de genade van Christus welgezind is. Want het lijdt geen twijfel dat in Hem volkomen vervuld is wat God bij monde van Jesaja onder het beeld van Christus verklaart: omwille van Mijzelf zal Ik het doen en omwille van David, Mijn knecht. Een voortreffelijk getuige om dit te bevestigen is de apostel, waar hij zegt: De zonden worden u vergeven omwille van Zijn naam. (...) Ook de Heere Zelf spreekt zich in deze zin uit: Zoals ik leef door Mijn Vader, zo zullen ook jullie leven door Mij.*" U mag leven, omdat Ik de dood verkoos...

Wel, en nu is de bediening van het heilig sacrament de plaats en de gelegenheid bij uitstek waar Gods kinderen van deze hartelijke liefde en trouw meer en meer overtuigd mogen raken. Daar wil de Heere immers de verzekering schenken dat de offergave van Zijn Zoon "voor mij" is gedaan en "mij" ten goede komt. Niet alleen anderen, maar ook mij... De Zoon van God heeft Zijn lichaam aan het hout des kruises in de dood gegeven en Hij heeft Zijn bloed vergoten, welk

feit een heilsfeit is, een gebeurtenis zonder weerga, een feitelijkheid met eeuwigheidsbetekenis. "Ik voor u!", zo betuigt Christus de Zijnen.

Ik ken geen treffender getuigenis aangaande het wonder van deze plaatsbekleding, dan de woorden van Luther die hij op 8 april 1516 schreef aan Georg Spenlein, augustijner monnik in Memmingen. Ze luiden als volgt: "Daarom, geliefde broeder, leer Christus kennen, en

wel de gekruisigde. Leer Hem lofzingen en aan jezelf vertwijfelen. Spreek dan tot Hem: lieve Heere Jezus, Gij zijt mijn gerechtigheid en ik ben uw zonde. Gij hebt het mijne aangenomen en mij het Uwe gegeven. Wat Gij niet was, nam Gij, en Gij gaf mij wat ik niet hebben kan noch zijn kan. -- Pas toch op, dat je nooit zulk een reinheid nastreeft, dat je niet meer een zondaar zou willen zijn. Christus woont immers onder de zondaren. Daartoe kwam Hij uit de hemelen, waar Hij onder louter edelen woonde, om Zijn intrek te nemen bij

de verkeerden. Bepeins maar telkens weer deze ontzaglijke liefde, en u zult Zijn allerzoetste troost aanschouwen. Als wij tenslotte toch nog door eigen moeite, zelftucht, zelfkwelling tot de vrede van ons geweten willen ingaan, waarom is Hij dan gestorven? Nee, alleen in Hem, door getrooste vertwijfeling aan uzelf en aan uw leven, zult u vrede vinden. Bovendien zult u van Hem leren dat Hij Zijn gerechtigheid tot uw eigendom maakt..."

J.M.J. Kieviet

Vragenrubriek

Ik kende Hem niet

De vraag waarop dit keer een antwoord gegeven moet worden luidt als volgt: "Als Johannes de Doper op een gegeven moment de Heere Jezus ziet lopen, roept hij uit: "Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt". Hij vervolgt dan: "Na mij komt een Man, Die voor mij geworden is, want Hij was eer dan ik", Joh. 1:30. Maar dan zegt Johannes: "En ik kende Hem niet". Dat herhaalt hij even later als hij zegt: "En ik kende Hem niet; maar Die mij gezonden heeft om te dopen met water, Die had mij gezegd: Op Welke gij de Geest zult zien nederdalen en op Hem blijven, Deze is het Die met de Heilige Geest doopt", Joh. 1:33. Welnu, hoe komt het dat Johannes de Doper Jezus niet kende? Omdat Jezus' moeder en Johannes' moeder nichten waren, moet Johannes Hem toch gekend hebben? En zal zijn moeder hem niet verteld hebben van al de wonderlijke dingen die rond en met Maria hadden plaats gevonden?

Inderdaad roept deze uitlating van Johannes vragen op. Kende Johannes de Heere pas als de Messias bij Diens doop toen de Geest op Christus neerdaalde? Ik denk dat hij Hem al eerder als de van God gezonden Messias kende. Want als de Heere Jezus tot de Doper komt om ook door hem gedoopt te worden, weigert Johannes immers? Dan zegt hij: "Mij is nodig

van U gedoopt te worden en komt Gij tot mij?" Johannes reageert vol verbazing op Jezus' verzoek. En daaruit blijkt dat hij Hem in ieder geval al kent als zijn Meerdere. Tevoren had God aan Johannes de Doper gezegd dat Hij hem duidelijk zou maken Wie de lang verwachte Messias zou zijn. Dat moest Johannes weten. Welnu, na Jezus' doop daalt de Geest op Hem neer en wordt Hij door God de Vader duidelijk aangewezen als de Zoon in Wie God al Zijn welbehagen heeft. Johannes mocht Hem reeds kennen, maar nu wordt het door God nog eens bevestigd. Mocht Johannes nog enige twijfel of vragen gehad hebben, dan werd dat door dit kennelijke teken weggenomen. We weten uit de latere geschiedenis dat Johannes ook twijfelen kon! Maar bij de doop in de Jordaan is er niets dan zekerheid. God Zelf getuigt dat Jezus de Christus is!

Door dit getuigenis van de Heere wordt Johannes getuigenis aangaande Christus ook met zekerheid gebracht! Johannes mag Hem zelfs prediken als het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt! Wijst het doopwater enerzijds op onze onreinheid en anderzijds op de mogelijkheid van reiniging, die reiniging is er door het Lam Gods!

Door die kennelijke openbaring van de Christus aan Johannes

door de Vader mag er nu een daadwerkelijk kennen van Christus zijn! Ik denk dat Johannes dat bedoelt, als hij zegt: En ik kende Hem niet. Eerst niet, nu mag ik Hem kennen, duidelijk kennen. God Zelf heeft Hem mij aangewezen.

Wat Johannes wist van vroeger, zoals het bezoek van Gabriël aan zijn vader in de tempel en aan Maria in Nazareth, en wat hij wist van Maria's bezoek aan zijn oude moeder Elisabet? We kunnen er slechts naar raden. Toen Johannes geboren werd waren zijn ouders al oude mensen. Misschien heeft hij ze al op jonge leeftijd verloren. Wat hij wel wist was, dat hij door God de Heere was afgezonderd om de voorloper van de Messias te zijn. God Zelf had hem dat verteld. God moest hem ook duidelijk maken Wie de Beloofde was! Wat weten wij aangaande God en goddelijke zaken, aangaande de heilsweg en aangaande Sions Borg en Middelaar, als God het ons Zelf niet door middel van Woord en Geest openbaart? Dan wordt hoofdkennis hartekennis, dan gaan we inwendig verstaan, dan worden onze ogen geopend, dan gaan we zien en verstaan! En zoals het nu met Johannes ging, zo moet het ook met ons gaan. Wij moeten de Heere Jezus ook persoonlijk door een waar geloof leren kennen. Wij hebben

We weten uit de latere geschiedenis dat Johannes ook twijfelen kon! Maar bij de doop in de Jordaan is er niets dan zekerheid.

Johannes heeft door middel van de doop gewezen op de noodzaak van reiniging.

veel van Hem gehoord. Wij kenen Lukas 2 uit ons hoofd. We weten van Zijn wonderen en woorden. We kunnen de lijdensgeschiedenis aan onze kinderen vertellen, we weten van Zijn opstanding en hemelvaart. Maar kennen wij Hem werkelijk? Kennen wij Hem door het geloof? Is Hij aan ons geopenbaard? Hebben we Hem leren zien als de van God gezondene, als het Lam Gods, Wiens bloed reinigt van alle zonde? Wij leren Hem kennen door middel van Woord en Geest. Daarbuiten is er geen wezenlijke kennis van Hem. Ik kende Hem niet,

sprak Johannes. En u, mag u Hem kennen? Kreeg u Hem nodig als uw persoonlijke Borg? Johannes heeft door middel van de doop gewezen op de noodzaak van reiniging. En op de mogelijkheid van reiniging. Niet door middel van water. Maar door middel van bloed, het bloed van Jezus Christus, als een van God geschonken Lam!

Op Johannes' prediking zijn er twee jonge mensen opgestaan om Jezus te volgen. Zij wilden Hem leren kennen. O, die eerste ontmoeting! En het was omtrent de tiende ure! Om nooit meer te ver-

geten. Kenden zij Hem na die dag? Nee, zij leerden Hem vanaf die dag kennen.

Het is kennen en vervolgen te kennen. Het wordt de begeerte van mijn ziel: Dat ik Hem kenne, zo riep Paulus uit! Zie Filipp. 3. En wie Hem gezien heeft, heeft de Vader gezien. In het kennen van de Heere ligt het eeuwige leven. Want Jezus zei: "En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt", Joh. 17:3.

K. Hoefnagel

Boekbesprekingen

Wanneer men in Uw Naam vergaard, 100 jaar Christelijke Gereformeerde Kerk te Werkendam, 1911-2011, gebonden, 312 blz., € 19,95 exclusief verzendkosten, drukkerij De Groot-Goudriaan, ISBN 978-90-816457-1-3, vormgeving J. Egas-Oomen. Te bestellen bij cgkboekwdam@klikSAFE.nl of bij S. Verhelst, tel. 0183-640185.

Dit prachtige gedenkboek verscheen onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Werkendam. Op 11 maart 2011 bestond de gemeente van Werkendam honderd jaar. Er is heel veel werk voor verricht en onderzoek voor gedaan om het gedenkboek samen te stellen. De titel van het boek is ontleend aan de Bedezang voor de Predicatie: "Wanneer men in Uw Naam vergaard, Uw Woord verklaart..." Het voorwoord vermeldt dat de Schriftuurlijk-bevindelijke prediking het bestaansrecht van de gemeente vormt. Het diepe verlangen naar deze prediking ligt ook ten grondslag aan het ontstaan van de gemeente. Het boek ziet honderd jaar terug. Wel en wee wordt genoemd. Het boek is terecht bewust terughoudend als het gaat om de donkere, zondige zaken van de kant van mensen. Aan de andere kant wordt Gods trouw belicht, waar slechts van gestameld kan worden. Van elke predikant die de gemeente heeft

mogen dienen is een preek opgenomen. Alleen van ds. L. Baas is geen preek bewaard gebleven. Bij het lezen van dit boek kwamen vele herinneringen boven. Ruim zeventien jaar mocht ik immers in de gemeente van Werkendam arbeiden. Veel liefde hebben we daar ook als gezin mogen ontvangen. Het boek bevat veel foto's. Ook wordt ruime aandacht besteed aan de koster, de organisten, de verenigingen en de bibliotheek. We kunnen dit gedenkboek van harte aanbevelen bij hen die op enigerlei wijze betrokken zijn of betrokken zijn geweest bij de gemeente van Werkendam. Maar ook buiten deze kring is het een goede zaak kennis te nemen van de geschiedenis van de Chr. Geref. Kerk te Werkendam. De Heere gedenke en zegene de gemeente van Werkendam in de toekomst.

Johannes Hus veroordeeld. Ontroerend ooggetuigenverslag, vertaald en ingeleid door ds. L.H. Oosten, gebonden, 138 blz., € 15,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-3046-0.

Op 6 juli 1415 werd op last van het Concilie van Konstanz Johannes Hus om zijn geloof verbrand. Tijdens een bezoek aan Schotland trof ds. Oosten een Engelstalig werkje aan onder de titel: 'Hus the heretic, by Poggins the papist (Hus de ketter, door Poggius de papist). Poggius beschrijft hierin

als ooggetuige in twee brieven aan zijn vriend Leonhard Nikolai nauwkeurig de toedracht van bepaalde onderdelen van het ketterproces. Het geheel was uiterst beschamend en godonterend. Ook het stemgedrag van de afgevaardigde kardinalen, aartsbisschoppen, bisschoppen, andere geestelijken en van enkele keurvorsten wordt vermeld. Hieronder bevinden zich een aantal ontroerende getuigenissen in het voordeel van Hus. We lezen in het voorwoord "Bijzonder treffend is dat de briefschrijver Poggius, abt van het klooster Sint-Nicolaas te Baden, die als pauselijk legaat Hus naar het concilie moest dagvaarden, zelf onder de indruk van Hus' gedrag en prediking tot bekering is gekomen en daarvan op het concilie ook getuigenis heeft afgelegd. Dit alles maakt de brieven van Poggius uitermate interessant." Op het concilie van Konstanz waren 18.000 bisschoppen en geestelijken met hun begeleiders aanwezig, 346 toneelspelers en ongeveer 450 publieke vrouwen. In totaal moeten er zo'n 150.000 mensen geweest zijn met 30.000 paarden. Ds. Oosten schetst eerst de voorgeschiedenis die heeft geleid tot de dagvaarding van Hus naar het concilie. Ook zijn voetnoten toegevoegd. Ds. Oosten heeft een waardevol werkje gepubliceerd vooral vanwege het verslag over de stemmingen dat verder ner-

gens wordt aangetroffen. Op blz. 126 lezen we het gebed van Hus voor zijn vijanden die hem aan de duivel en zijn trawanten hadden overgeleverd. "O, Heere Jezus, in Uw handen beveel ik mijn geest, die Gij hebt vrijgekocht door Uw bloed. Hemelse Vader, reken hun de zonden niet toe die mijn vijanden tegen mij bedrijven! Laat mijn ogen hen in Uw zaligheid weerzien, als hun zielen na een zachte dood opstijgen tot Uw troon! O, Heilige Geest, verlicht hun misleide harten, zodat de waarheid van het heilig Evangelie hun de ogen zal openen en Zijn lof overal verbreid zal worden, tot in alle eeuwigheid. Amen!" Neem en lees.

C.H. Spurgeon, De persoon van de Heilige Geest, paperback, 128 blz., € 8,45, Uitgeverij P. Boekhout, Tholen, ISBN 90-75957-62-4.

In dit boekje (deel 37 uit de serie) behandelt Spurgeon verschillende teksten die gaan over de Persoon en het werk van de Heilige Geest. Dit boekje bevat zeven preken van Spurgeon vertaald door Jannet Scheurwater-Schouten. Op de hem eigen wijze gaat Spurgeon in deze preken bijzonder in op de manier waarop de Heilige Geest Christus verheerlijkt. Ik geef u een citaat uit een preek over Johannes 16: 14 en 15 "Het belangrijkste werk van de Heilige Geest is het verheerlijken van Christus. Hij doet vele dingen, maar in al die dingen stuurt Hij erop aan dat Christus verheerlijkt wordt. Broeders, het navolgen van wat de Heilige Geest doet, moet goed voor ons zijn. Laten wij daarom ernaar streven om Christus te verheerlijken. Het doel waaraan de Heilige Geest Zelf Zich wijdt, moet toch ook wel het hoogste doel zijn waaraan wij ons kunnen wijden. Laat dit dan uw voortdurende gebed zijn: 'Gezegende Geest, help mij om altijd de Heere Jezus Christus te verheerlijken!'" Liefhebbers van de preken van Spurgeon zullen dit werkje lezen en weten te waarderen.

Ds. L. Huisman, Geen ander Evangelie deel 5, gebonden, 124 blz., € 9,50, Uitgeverij Boekhout, Tholen, ISBN 90-75957-61-7.

In dit deel zijn zeven preken opgenomen. Ze zijn uitgegeven met een voorwoord van ds. H. Paul. We geven het slot van zijn aanbevelend voorwoord weer: "Moest Comrie reeds in zijn dagen klagen, dat het aanbod van genade maar nauwelijks functioneerde in de prediking – en is dat nu nog niet zo veel verbeterd! – in de prediking van deze dienaar heeft ze een wezenlijke plaats. De liefde van Christus dringt deze evangelieprediker! Daarom wensen wij deze bundel in veler handen."

Ds. G.J. van Aalst, 't Is ook maar een mens. Gedachten over de predikant. Paperback, 142 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-3035-4.

De auteur is docent bij de predikantsopleiding van de Gereformeerde Gemeenten te Rotterdam aan de Boezemsingel. Het nu verschenen boek is langzamerhand ontstaan tijdens de lessen 'poimeniek'. Hierin gaat het over het pastoraat in de brede zin van het woord. Daarbij wordt ook nagedacht over het ambtelijke functioneren van de predikant. In de inleiding stelt de auteur dat zijn boekje niet volledig is. Er moesten aspecten blijven liggen. Dit neemt niet weg dat er veel waardevolle zaken in opgetekend staan. In het eerste hoofdstuk gaat het erover dat de predikant ook maar een *gewoon mens* is. We lezen op blz. 11 en 12 het volgende: "En toch inderdaad, de dominee is ook maar een mens. Een gewoon mens met zijn fouten, gebreken en beperkingen. Dat laatste ook. Wat wordt er vaak veel van een predikant verwacht. Onmogelijk veel. Hij moet goed en aansprekend preken. Hij dient de jeugd op een boeiende manier te onderwijzen. Hij moet pastor zijn; zieken en bejaarden bezoeken, er voor gemeenteleden zijn in blijde en droeve dagen. Hij wordt te hulp geroepen als er zorgen zijn. Hij moet vergaderingen leiden. Hij moet op allerlei bijeenkomsten spreken. Hij moet zijn bij-

dragen geven in het geheel van het kerkelijke leven en vaak ook nog aan besturen van zorg- of onderwijsinstellingen. De agenda staat vaak overvol en elke dag blijkt er nog meer bij te komen dan was voorzien. Veel predikanten hijgen van de ene verplichting naar de andere, zonder rustmomenten; zonder de broodnodige aandacht voor vrouw en eventuele kinderen. Dat houdt niemand vol. Ook een predikant blijkt niet van elastiek. Hij moet daarom keuzes maken, prioriteiten stellen. Van gemeenteleden mag gevraagd worden daar begrip voor te hebben. Inderdaad, de dominee is ook maar gewoon mens."

Wilhelmus à Brakel schrijft over de *bekwaamheden* die een predikant dient te hebben. Dit geeft ds. Van Aalst weer in zijn boekje: *Geleerdheid. Bekwaamheid om onderwijs te geven. Deftigheid. Liefde hebben tot Christus en Zijn gemeente. Verloochening van zichzelf. Naarstigheid. Een voorbeeld in alles zijn.*

Over de *kern van het werk* van een predikant schrijft ds. Van Aalst ook behartenswaardige dingen. Het Woord van God aan de gemeenteleden grondig en oprecht uitleggen. De Naam des Heeren aanroepen. De sacramenten bedienen. Zorgen dat alles in de gemeente met vrede en orde geschiedt.

Ook wordt over de noodzaak van *studeren* geschreven. We lezen op blz. 72: "Onderzoek van Gods Woord is het eerste wat een predikant moet doen. Hij moet graven in het Woord. Schrift met Schrift vergelijken. Het Woord van God overdenken; mediteren dus. Daarnaast is het voor een predikant noodzakelijk geregeld zich te verdiepen in onze kostbare belijdenisgeschriften en de daaraan hangende liturgische formulieren. Vervolgens zal hij lezen in boeken van uitnemende godgeleerden uit het verleden. Dat rijpt hem. Het eigen productievermogen van een mens is immers beperkt. We zijn niet zo origineel als we denken. Lezen in de werken van betrouwbare theologen, ook in boeken over actuele vragen, houdt predikanten fris en scherp.

Ook over de *preek* worden goede dingen geschreven. We lezen op blz. 79 "Het wordt vaker gezegd, maar is ook waar: de preekstoel is geen plaats voor verhaaltjes, geen platform om mee te delen wat de dominee allemaal meemaakt en ook geen steekstoel of strijdwagen. Dat sticht niet. Bovendien is het ook niet eerlijk. Als een predikant vanaf de kansel een gemeentelid heel persoonlijk de lees leest, kan die man of vrouw niet terugpraten. Persoonlijk vermanen moet in een persoonlijk gesprek gebeuren. Een heikele kwestie even 'oplossen' vanaf de kansel is niet verstandig. Vermanen in de prediking is soms wel nodig. Maar dat is iets anders dan de gemeente 'de les lezen.' Vermanen mag nooit beledigend worden."

De predikant is *herder*. Dienaangaande lezen we op blz. 94 "Elke predikant weet dat het verwachtingspatroon van de gemeente vrij hoog ligt. Voor de meeste mensen ben je een goede dominee als je voortdurend in de gemeente bezig bent, hier een bezoekje aflegt en daar een gebed doet. Ds. Van Aalst brengt hier een terechte

correctie op aan. Hij grijpt daarvoor terug op het bevestigingsformulier. Daar lezen we: 'Nu is de weide waarmee deze schapen geweid worden, niets anders dan de verkondiging des Goddelijken Woords met de aanklevende bediening der gebeden en der heilige sacramenten. Hetzelfde Woord Gods is ook de staf, waarmee deze kudde geleid en geregeerd wordt.' Op blz. 95 staat: "Daarbij moet worden bedacht dat een dominee allereerst *vanaf de kansel* herder is. Hij moet de kudde leiden met de staf van het Woord. 'Prediking is het voornaamste middel voor het pastoraat aan de gemeente. Zo werkt hij de hem toebetrouwde kudde', schrijft prof. G. Wisse. Dit is een les die veel misverstanden kan wegnemen. Pastoraat is niet in de eerste plaats veel mensen bezoeken. Nee, de prediking is allereerst pastoraat!" Er zou nog veel meer uit dit boek aangehaald kunnen worden. Het is op een begrijpelijke manier geschreven. Een goede zaak dat predikanten, kerkenraden en gemeenteleden kennis nemen van de inhoud van dit boek.

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting **Bewaar het Pand te Meerkerk**.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10,
8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,
2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.
Fax: 084-2220131.
Email: pand@solcon.nl
ING 70.43.50 t.n.v. Stichting
Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 13,50 per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde
Staten en Canada 12 dollar per jaar.
Advertenties € 0,36 (ex. BTW) per mm
met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Liefde voor Israël

als primaire drijfveer

De stichting bevordert door haar werk de evangelieverkondiging onder de Joden.

Voor meer informatie over ons werk, lezingen en donaties, ga naar onze website www.messiasbelijdendejoden.nl of neem contact op met ds. G. Bouw, tel.: 0172 - 47 00 40, e-mail: g.bouw@solcon.nl.

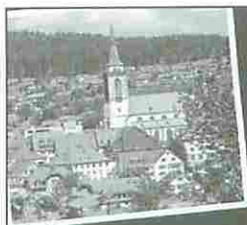
Een gift overmaken kan op 37 78 53 496.

Postbus 22 - 3860 AA Nijkerk

Messias
belijdende
Joden

*Rust en ontspanning in de
prachtige Vulkaaneifel!*
Dichtbij
Friedensstimme-gemeente
**Ruime appartementen te
huur.**

Int.: 0049-6594258990 en
www.huizesolagratia.nl



**WILT U MEEHELPE
'DE WAARHEID'
TERUG TE BRENGEN
IN DUITSLAND?**

ONGETWIJFELD IS ER OOK TIJDENS UW VERBLIJF IN DUITSLAND EEN GELEGENHEID OM EEN OF MEERDERE VAN ONZE VERTAALDE WERKEN TE SCHENKEN. U KUNT DAN DE ALOUDE BEPROEFDE WAARHEID ALS TEGENGIF LEVEREN TEGEN HET HUMANISME EN MODERNISME DAT DAAR HOOGTIJ VIERT.

VOOR BESTELLING VAN ONZE BOEKEN ZIE WWW.SVVHED.ORG OF VRAAG OM EEN CATALOGUS/INFOBOEKJE.

ADRES: MAASDIJK 347, 4264 AN, VEEN.
E-MAIL: SVVHED@KLIKSAFE.NL

**GIFTEN OP BANKREKENINGNR.
548 98 79 20.**

STICHTING VRIENDEN VAN

HEIDELBERG & DORDRECHT

